

31.5.2023

STMn vastaus kysymykseen hallitusneuvotteluista 30.5.2023:**Kysymys:**

Saisimmeko kolme vaihtoehtoista mallia, jolla vanhuspalvelulain henkilöstömitoituksen muutoksilla saadaan

- a) 240
- b) 170
- c) 100

milj. euroa säästöä esimerkiksi välillisen/välittömän työn määritelmämuutoksilla tai muilla vastaavilla keinoilla?

Vastaus:

STM ehdottaa palvelurakenteen voimakasta muuttamista yhteisöllisen asumisen suuntaan, jolloin vastattaisiin asiakkaiden tarpeisiin ja samalla parannettaisiin henkilöstön saatavuutta. Toimenpide tuottaisi pidemmällä aikavälillä säästöjä arvioilta 200 M€. Ohessa muistio ehdotuksesta.

Varsinaiseen kysymykseen liittyen, mikäli välillinen työ laskettaisiin mukaan mitoitukseen vähentäisi se hoidon ja huolenpidon osuutta. Hoidon ja huolenpidon vahvistaminen olivat mitoitusta säädettyä nimenomaan päätavoite, kun ympärivuorokautisessa palveluasumisessa kaikki työ on kuitenkin tehtävä (ml siivous, ruokahuolto, pyykit). Eli mikäli rahaa vähennettäisiin, ja välillisen työn tekijätkin lasketaan mitoitukseen niin se tarkoittaa hoidon ja huolenpidon henkilöstön vähentämistä.

Karkeasti 50 000 euron vuosiansiolla laskettaessa

- 240 M€ tarkoittaisi 4800 työntekijän vähentämistä
- 170 M€ tarkoittaisi 3400 työntekijän vähentämistä
- 100 M€ tarkoittaisi 2000 työntekijän vähentämistä

Mikäli välitöntä työtä eli hoitoa ja huolenpitoa lähdetään korvaamaan välillisellä työllä em. esitetyillä säästösummilla, palvelurakenteen muuttaminen ei onnistu, kun ympärivuorokautisen palveluasumisen resurssit ja osaaminen eivät enää riitä vastaamaan asiakkaiden vaativiin. mm. saattohoidon tarpeisiin. Silloin joustaminen tapahtuu päivystyksen ja sairaalahoidon suuntaan. Toisin sanoen ehdotettu työn määritelmämuutos tai muu vastaava keino erittäin todennäköisesti kasvattaa sosiaali- ja terveydenhuollon kuormittavuutta.

Lisäksi prosessina ehdotus edellyttäisi laajaa lainsäädäntötyötä, jossa on merkittäviä perusoikeushaasteita. Hypoteettiset säästövaikutukset tulisivat aikaisintaan 2026.

Lisäksi on huomioitava, että keskittyminen koulutusta ja osaamista vastaaviin tehtäviin on keskeinen tekijä työn veto- ja pitovoiman lisäämisessä ja etujärjestöille välillisen työn erottaminen oli tärkein asia mitoitusta säädettyä.